

Gospodar in gospodinja

LETO 1937

18. AVGUSTA

STEV. 33

Donos davkov v preteklem letu

Pred kratkim časom so bili objavljeni podatki o donosu neposrednih davkov v naši državi za leto 1936.

Po posameznih skupinah so dali neposredni davki leta 1936:

splošni neposredni	1.361.000.000 din
rentni davek	30.200.000 din
dividendni davek	19.000.000 din
uslužbenski davek	133.000.000 din
agenti in prod. srečk	2.400.000 din
vojnica	6.800.000 din
poslovni promet	363.600.000 din
luksuzni davek	35.400.000 din
usl. dav. drž. uslužb.	123.500.000 din
samski davek	600.000 din
obresti	22.500.000 din

Skupaj . . . 2.098.000.000 din

S tem je mogoča tudi primerjava donosa davkov za prejšnja leta, da se vidi gibanje davčne obremenitve.

Po posameznih banovinah je bil donos neposrednih davkov naslednji:

	1935	1936
	v milijonih dinarjih	
Belgrad	301,3	325,4
donavska banovina	460,2	516,1
drinska banovina	110,2	119,0
moravska ban.	88,5	100,8
vardarska ban.	76,4	86,6
zetska banovina	46,4	54,6
vrbaska banovina	37,6	43,6
primorska banov.	46,7	52,5
savska banovina	437,9	525,1
Slovenija	260,6	274,3

Skupno leta 1935: 1.867.400.000 din
in leta 1936: 2.098.000.000 din

Podatki za leto 1935 so vzeli po dr. B. Prici ter se ujemajo s sedaj objavljenimi podatki; edino za Slovenijo navaja dr. Prica manjšo številko, kot pa izhaja iz sedaj objavljenih podatkov.

Popolnoma drugo sliko pa dobimo, če izračunamo obremenitev na 1 prebivalca. Povprečno pride na 1 prebivalca neposred-

nih davkov v raznih banovinah (na podlagi štetja prebivalstva z dne 31. marca 1931):

	1935	1936	donos v %	
Belgrad	1082	1128	16,1	15,5
donavska banov.	192	216	24,6	24,6
Belgr. in don. b. skup.	288	314	40,7	40,1
moravska banovina	61	70	4,7	40,8
vardarska banovina	48	56	4,1	4,1
zetska banovina	49	59	2,5	2,6
drinska banovina	71	77	5,9	5,7
vrbaska banovina	36	42	2,0	2,1
primorska banovina	52	58	2,5	2,5
savska banovina	166	194	23,4	25,0
Slovenija	233	240	14,0	13,1

Naš odstotek neposrednih davkov se je lani nekoliko zmanjšal, toda upoštevati je treba to, da je bilo leto 1936 pri nas zelo slabo. V nekaterih krajih je bil donos neposrednih davkov zaradi tega slab, ker so jih prizadejale sankcije; drugi kraji pa so močno trpeli zaradi slabe letine, zaradi ktere se mora Slovenijo še bolj s pravico prištevati med pasivne pokrajine.

Zadnja tabela pa nam pokaže delež Slovenije na neposrednih davkih v zadnjih letih, in sicer v odstotkih:

leta 1929	10,2%
> 1930	9,7%
> 1931	10,2%
> 1932	13,4%
> 1933	11,6%
> 1934	11,6%
> 1935	14,0%
> 1936	14,1%

Z ozirom na celokupno prebivalstvo v državi, znaša število prebivalstva v Sloveniji komaj 8,2 odstotka, delež na neposrednih davkih pa 14,1 odstotka. Te številke nam zelo mnogo povedo.

O naši finančni praksi čitamo v zadnjem času prav zanimive stvari. Med drugim poroča »Trgovski list« od 4. t. m. pod naslovom: »Več davkov plačanih kakor je določal državni proračun« sledeče: Zadnji »Finanjski zbornik« objavlja pohvalo finančnega ministra vsem finančnim organom

za njih uspešno delo pri izterjevanju davkov. V svoji okrožnici pravi finančni minister med drugim:

Po pregledu vplačanih davkov za dobo april 1936 do marca 1937 je bil dosežen z ozirom na državni proračun pri posameznih vrstah davkov naslednji odstotek:

pri neposrednih davkih	102.44%
posrednih davkih	102.92%
izrednih davkih	91.21%
trošarinah	101.82%
taksah	100.01%
carinah	119.05%
dohodkih Drž. hip. banke	84.49%
Poščne hranilnice	118.31%
Drž. tvornice sladkorja	114.68%

Ti rezultati pa še niso definitivni, ker veljajo le za proračunsko, ne pa tudi za računsko dobo, vendar moremo biti z njimi zadovoljni, pravi namreč finančni minister.

Ti ugodni rezultati plačevanja davkov, pravi nadalje finančni minister, dokazujejo, da so se gospodarske razmere znatno zboljšale in da so na drugi strani organi, katerim je poverjeno pobiranje državnih davščin, pravilno razumeli svojo dolžnost.

Jasno je, da so vsi finančni organi storili svojo dolžnost. Vsi so pokazali veliko vestnost in pridnost, zlasti pa zaslužijo priznanje vsi starešine uradov.

Kot finančni minister, kateremu je zapupana vrhovna uprava nad resorom finančnega ministrstva, smatra zato za svojo dolžnost, da izreče vsem finančnim organom za njih delo polno priznanje.

K tej izjavi čitamo na koncu članka med drugim tudi sledečo pripombo:

V skladu s tem bi bilo res nad vse počeno zvedeti, koliko so banovine z večjimi dohodki več plačale davka, koliko pa so banovine z manjšimi dohodki, kakor n. pr. Slovenija, plačale manj davka.

Upamo, da naša prošnja tudi po tej statistiki ne bo preslišana in da bo finančno ministrstvo v kratkem objavilo tudi podatke o davčnih vplačilih po banovinah. To bi bilo potrebno zato, da bi tudi slovenski davkoplačevalec doživel pohvalo, ki si jo je s svojim vestnim plačevanjem davkov temeljito zaslužil.

K vsem tem bi dodali še sledeče:

Slovenski davkoplačevalec raznih pohval najbrž ne bi vzel s prevelikim veseljem na znanje. Pa tudi vsi drugi dohodki se iztekajo v državno blagajno. Tako izgubi Slovenija vsako leto 630 milijonov dinarjev. Koliko težkih milijard smo tekom teh let že izgubili in kaj bi bili lahko s tem denarjem že vse napravili. Gospodarske stiske danes ne bi občutili v taki meri, kot jo občutimo. Padli smo v veliko revščino, ki povzroča dan za dnevom toliko gorja.

Če pa se vprašamo, kdo je kriv vsega tega, ne bo težko odgovoriti. Vso krivdo za to nesrečo nosijo slovenski liberalci in samostojneži, ki so se predali belgrajski čaršiji in glasovali za centralistično vidovdansko ustavo in s tem preprečili gospodarsko samostojnost Slovenije. Za nagrado so zasedli ministrske stolčke, odkoder so potem z nasiljem vladali nad ljudstvom.

Večina je že uvidela, kje tiči vzrok izžemanja Slovenije. Prej ali slej pa bo zmaga prava in tako upajmo, da bo tudi izžemanja enkrat konec.

Resni opomini

Letošnje strašne vremenske nezgode in ujme so prizadejale tudi sadjarstvu ogromno škodo. Ne-le, da je po vseh tistih krajih, ki so bili prizadeti od toče in neurja, uničen ves letošnji sadni pridelek, ampak je silno oškodovano tudi sadno drevje samo tako, da si več let ne bo opomoglo. Zato je še posebno letos važno in čez vse potrebno, da že itak na vse strani prikrajšan sadni pridelek obvarujemo vsaj pred škodo, ki jo lahko odvrnemo s pravočasnim in pravilnim spraviljanjem.

Pa se je žal že začela delati v tem oziru škoda, ki bo spravila naše sadjarstvo ob ves, s težkim trudom pridobljeni ugled, zlasti na

inozemskih sadnih tržiščih. Slišimo namreč, da so po nekaterih predelih naše banovine že pričeli s spraviljanjem, prodajanjem in izvažanjem zimskih jabolk, in sicer tistih sort, ki so zrele v najugodnejšem slučaju šele konca septembra, če ne še kasneje. Kam bo pripeljalo naše sadjarstvo tako nezaslišano početje, bi moral uvideti vsak še tako v trgovskih zadevah neizkušen človek. Saj je bilo vendar že neštetokrat povedano in do kraja obrazloženo, da je moči dandanes sploh prodati, kaj šele dobro prodati le prvovrstno, na vse strani popolnoma razvito, do kraja zrelo sadje, brez vsake napake in brez slehernega madeža. Povedano in že to-

Ijkrat povdarjeno je bilo, da si bomo le s takim sadjem ohranili in po možnosti razširili prostor na svetovnem sadnem tržišču. Ze tolikrat smo prepričevali naše sadjarje, da sta **lepi brezmadežna zunanost** in pa **trpežnost** tisti dve lastnosti, ki najbolj vlečeta in za kateri se vsi pridelovalci sadja v drugih pokrajinah po vsem svetu najbolj prizadevajo.

Kako pa pri nas? Po vsej banovini se pojavljajo vsako leto **mešetarji**, ki drug pred drugim kupujejo in **arajoc** zlasti jabolka in drug pred drugim silijo v sadjarje, da jim prepuste svoj sadni pridelek po čim **slabeyši ceni**. To je prva velika škoda, ki jo utrpí proizvajalec, ki se da premotíti in v naglici takorekoč zavrže svoj sadni pridelek. Druga še večja škoda je pa v tem, ker ti prekupei prav nič ne čakajo, da bi sadje dozorelo, ampak drug pred drugim hite s spravljanjem mesec dni ali še več **prezgodaj**. Ta škoda je pa še mnogo večja nego prikrajšan dohodek zaradi nizkih cen. To je škoda, ki v živo zadene naše narodno gospodarstvo, ker nam jemlje ugled, zaupanje ali kakor pravimo **kredit** na sadnem trgu. Če pojde tako dalje, če se naši sadjarji ne bodo spametovali in če oblast o pravem času ne bo posegla vmes, bo vsa naša sadna trgovina z inozemstvom onemogočena. Kakšno zunanost in privlačnost pa naj ima nerazvit, zelen plod, ki v najugodnejšem slučaju v par tednih zvene in je takorekoč že za oči neuzíten? Kako neuzíten pa mora biti šele za okus! In kakšno trpežnost mora imeti tak sad, v katerem so snovi šele v razvoju in ki še davno ni toliko goden, da bi bil od narave za daljšo dobo zavarovan pred škodljivimi zunanjimi vplivi. Kaj si more o naši kulturi misliti zunanji pošteni in izurjeni kupec, ki dobi v roke že avgusta nezrelo, uvelo in na pol gnilo kanadko, ali voščenko, ki bi morali biti še septembra na drevesu! Vse to so vprašanja, ki bi morala priti na misel vsakemu sadjarju, ki prodaja svoj sadni pridelek.

Mislimo na konzerviranje jajc

Tekom leta se cene jajc močno spreminjajo. Najvišje so o božiču. Po novem letu začénjajo zopet padati in dosežéjo najnižje stanje v aprilu, ko jih je največ. Nato se začénjajo dvigati najprej zelo počasi, a proti jeseni hitro. Najdražja so zimska jajca v mesecih: november, december in januar; najcenejša pa so jajca marca, aprila in maja

Ko bi vendar mogli dopovedati vsem našim sadjarjem, kako s preraním spravljanjem sadnega pridelka sekajo vejo, na kateri stoje, kako si sami s takim ravnanjem izpodkopavajo najvažnejše korenine svojega gospodarstva in si na ta način prizadevajo večjo škodo nego vsi sadni škodljivci. Sadjar, ki pusti, da mu brezvestni mešetar spravlja z drevja nezrelo sadje, je največji škodljivec svojega lastnega žepa in škodljivec skupnega žepa narodnega gospodarstva.

Kako pa naj vendar teknujemo z drugimi narodi, bodisi z bližnjimi esosi ali z najbolj oddaljenimi, ako jih niti v tej točki, ki se tiče časa za spravljanje, ne moremo posnemati? Kako jih naj potem posnemamo v drugih zadevah, ki se tičejo negovanja pridelka samega?!

Veliko banovinsko sadno razstavo in sadni sejem bomo priredili šele **konec oktobra** (24. X. do 1. XI.). Zakaj neki tako pozno? Zato, ker zimsko sadje je šele takrat zrelo: to se pravi **popolnoma zrelo**, za kupčijo sposobno, da naredi na kupca najugodnejši utisek. Kaj neki pravijo k temu vsi tisti, ki že sedaj **sredi poletja** prodajajo in spravlajo z drevja razne **izrazilo zimske sorte**?

Kdor hoče dobro sebi in celokupnosti, naj vsaj nekoliko premisli to zadevo in uvažuje te blagobotne nasvete. Vemo sicer, da gre skoro povsod trda za denar in da marsikje komaj čakajo na izkupiček iz sadja. Toda naj bo sila še tako velika, nezrelega pridelka vendar ne bomo prodajali. To nam veleva že zdrava pamet. Saj sadja ne prodajamo letos zadnjič, ampak prodajati ga hočemo tudi v prihodnje in si hočemo priboriti na sadnem trgu stalno mesto. To se iam bo posrečilo pa le edino na ta način, da bomo nudili v vsakem oziru **prvovrstno kakovost**, ki se bo lahko kosala s pridelkom nešteletih tekmecev, ki vsi, kakor mi, tiščijo in vseh strani na sadnem trgu v prv^o vrste.

H.

meseca. Kokoši ne nesejo vedno in celo leto enakomerno. Čez poletje, zlasti spomladi, nesejo kokoši dobro, jeseni, posebno pa pozimi, nesenje precej poneha. Zaradi tega je tudi pozimi pomanjkanje jajc najbolj občutno. Da temu pomanjkanju deloma odpomočemo, vlagamo jajca tedaj ko jih je mnogo in jih tako ohranimo za one čase, ko jih

primanjkuje. Vsaka preudarna gospodinja, ki rabi v svojem gospodinjstvu večje množine jajc, bo ta tržni položaj izkoristila. Cenena spomladanska jajca bo na primeren način ohranila uporabna za zimski čas, ko so cene visoke. Kmečka gospodinja bo tako lahko vsa sveža zimska jajca prodala. Za hranjenje jajc imamo na razpolago različne načine. Ponekod je zelo razširjeno shranjevanje v ovsu ali pepelu. S tem se izsušijo jajca nekoliko bolj počasi in uporabnost traja nekoliko tednov dalje. Kljub temu pa je nemogoče na ta način ohraniti spomladanska jajca uporabna do zime. Dandanes so že iznašli različne načine konserviranja jajc z vlaganjem v primerne tekočine, ki ohranijo jajca celo leto uporabna. Vedno moramo hraniti samo popolnoma sveža in čista jajca. Pozimi ne moremo pričakovati dobro konserviranih jajc, če smo spomladi vlagali stara, pokvarjena ali umazana jajca.

Vse sestavine v jajcu se začnejo razkrajati in razpadati, ako pride zrak do njih. Razkrajanje jajčnih sestavin povzroči pred vsem razne klice gliv, ki so morda že v jajcu ali pa pridejo šele od zunaj obenem z zrakom v jajce skozi luknjice jajčje lupine. Da preprečimo dostop zraka v notranjosti jajc in obvarujemo sestavine v jajcu manj ali več časa pred razkrajanjem in razpadanjem, vlagamo jajca v žito, otrobe, apneno mleko, vodeno steklo in garantol. Tudi če namažemo jajčno lupino z glicerinom, zavarujemo jajca napram zraku in zunanjim glivnim klicam.

Vedno se najbolj hitro pokvarijo ona jajca, ki so bila že na gnezdu onesnažena in takšna, ki jih shranimo v vlažen zaduhel prostor. Jajca jemljimo vedno sprti z gnezda, kakor hitro so bila znesena; z onesnaženih jajc moramo takoj odstraniti nesnago in jih dobro zmiti z čisto vodo. Nad deset dni stara jajca niso več primerna za vlaganje in bi jih ne smeli vlagati. Pri vodni preizkušnji nalijemo v primerno posodo 3 litre mrzle vode, v kateri raztopimo 3 žlice kuhinjske soli. V to solno raztopino epustimo jajce; ako ostane jajce in plava na površini, ga lahko uporabimo za vlaganje, če pa se jajce potopi do sredine tekočine in se tankaj guglje ali če se potopi, celo na dno posode, potem je jajce staro čez 8 dni in ni uporabno za vlaganje.

Za vlaganje morajo biti jajca snažna, nadalje mora biti jajčja lupina enakomerno debela in dovolj močna, cela in brez vsake najmanjše razpoke. V splošnem prevladuje mnenje, da se neoplojena jajca bolje ohrana-

nijo nego oplojena. Posoda, v katero vlagamo jajca, mora biti popolnoma čista. Napram zraku morajo biti jajca popolnoma zaprta, da se ohranijo. Vložena jajca ne smejo izgubiti na teži in bi se glede gostote in okusa ne smela veliko razločevati od svežih jajc. Gostota jajca se ne spremeni, če preprečimo, da voda ne izhlapeva.

Apneno mleko uporabljamo zlasti tedaj, če hočemo vložiti ali ohraniti veliko jajc. Apneno mleko napravimo na sledeči način: Na vsakih 8—10 litrov vode primešamo četrt kilograma gašenega apna. Apneno mleko mora postati pri tem povešen enakomerna mlekasta tekočina.

Vodeno steklo je tudi precej dobro. Raztopino vodnega stekla napravimo, ako namažemo skupaj 9 litrov vode in en liter vodnega stekla.

DOMAČA LEKARNA

Lilija je vsa zdravilna. Sluzasta korenina žene na vodo, uživaš lahko kuhano ali njen surovi sok. Na trde bule devaj obkladke potolčene korenine. Za prisad, za vnetje v trebuhu ali v prsni mreni stolci korenino, prevrejo jo na olju in devaj obkladke. Steblo in zelene liste stolci in porabi za obkladke pri vnetju ali nalijs nanje žganje in devaj obkladke s tem žganjem. Tako nastaviš tudi cvetje na žganju ali olju. To hladi vnetje oči, pozdravi kožne bolezni, kostne bramorce. Iz kotenine žgana voda dela kožo lepo in čisto in pozdravi lišaje in izpahke. Iz lilije žgano olje hladi opečenine in pekoče izpahke, je bilo prej znano zdravilo za božjast in za bolezni sv. Valentina. Pege in grinte, rdeč ali pomodrel nos, pozdravi in obeli voda, žgana iz cvetja. Voda in oglje se dobita v lekarni.

Z mračnico (Globularia) so prekadile matere mračne otroke, prekadile so plenice, da bi otrok ne postal mračen. Prebrihtni ljudje so ob koncu prejšnjega stoletja odpravili vse take »vražce«. Sedaj pa pravi znanost, da so v zeliščih snovi, ki učinkujejo, ko vržeš zeli na žrjavico. Saj je vsak dim razproščena snov. Tako pomaga za udnico, če prekadíš ovoje z brinjem, pomaga za kašelj in naduho, če vdihuješ dim smole itd. »Mračni« pa postanejo otroci, če so še zunaj, ko se dela mrak, kar škoduje tudi starejšim bolehnim ljudem. Seveda je škodoval mrak prejšnje čase bolj, kakor zdaj, ker je bilo prej več močvar in megle. Pa so strahile matere otroke z grdim mrakom, ki je vee kosmat in lovi otroke. Mračni listi pomagajo za zaprtje, liste devajo tudi na vroče ture.

V KRALJESTVU GOSPODINJE

Sprejem gojenk

v kmetijsko-gospodinjsko šolo v Marijanišču v Ljubljani

S 1. novembrom 1937 se začne 36. tečaj kmetijske gospodinjske šole, ki bo trajal 10 mesecev. Gojenke stanujejo v zavodu, ki je pod vodstvom šolskih sester.

Učenke, ki se žele izvežbati za samostojno vodstvo gospodinjskih obratov, morejo ostati na zavodu dve leti, da spopolnijo in poglobijo svoje znanje.

Popolna oskrbnina znaša mesečno 450 dinarjev. Za manj imovite je na razpolago nekaj znižanih mest.

Sprejeta gojenka naj vzame s seboj obleko, perilo in obutev, potrebno za delavnik in praznik. Nadalje: dva para rjuh, 4

prevleke za blazino, 4 brisače in 4 servijete. Perilo je lahko iz domačega platna.

Dekleta, ki hočejo velopiti, morajo: 1. dovršiti 16. leto; 2. predložiti zadnje šolsko spričevalo; 3. navesti stan in poklic staršev; 4. predložiti obvezno pismo: a) staršev ali varuha, da zanjo plačajo vse stroške šolanja, b) učenke, da se bo ravnala po hišnem redu.

S temi podatki in prilogami opremljene, lastnoročno pisane, neoklopane prošnje za sprejem, naj se pošljejo na vodstvo gospodinjske šole v Marijanišču v Ljubljani. — vsaj do 20. septembra 1937.

Zavod Šolskih sester v Repnjah

sprejema v internat gojenke od 5. leta naprej. V zavodu je 6-razredna ljudska šola s pravico javnosti. Gojenke imajo dobro vzgojo, ki jo vodijo šolske sestre. K dobremu napredku jim pomaga pri učenju posebna sestra-učiteljica. Gojenke se lahko uče tudi nemškega jezika in glasbe.

V zavodu je tudi 6-mesečni gospodinjski tečaj, ki se prične s 1. oktobrom. Na tečaju se dekleta izvežbajo v vseh dobri gospodinji potrebnih spretnostih in vedah.

Mesečnina po dogovoru okrog 300 din.

Zavod ima zdravo lego v lepem, mirnem kraju in je zlasti primeren za živčno šibke otroke.

Vsaka gojenka naj prinese s seboj potrebno obleko, perilo (tudi posfeljno) in obutev.

Podrobna pojasnila daje vodstvo zavoda šolskih sester — Repnje pri Voditjah — Gorenjsko.

Kako ravnajmo s poletno obleko

Poletne obleke morajo biti v primeri z zimskimi, jesenskimi in pomladnimi precej trpežne, in sicer glede tkanine in barve. Saj jih nosimo v najhujšem soncu vse dolge dneve, poleg tega pa tudi pogosto peremo, likamo in nekatere tudi škrobimo. Poletna obleka trpi tudi od potu, delavna pa še od dela zunaj, kjer se nehote močno zamaže. Zato je dostikrat marsikakšen kos poletnega oblačila v kratkem tako zdelan, da ni prav nič več podoben tistemu, ki smo ga kupili. Vendar se pa tudi poletne obleke lahko ohranijo dolgo časa, če z njimi prav ravnamo.

Slab vtis napravi oblačilo, ki je cunj-

sto, zmečkano in močno obledelo, ker je dostikrat znak površnosti. Ako nismo kupili prav malo vrednega blaga, kar se nikoli ne izplača, in če smo količkaj pazljivi pri pranju, sušenju in likanju, so naše poletne obleke lahko kakor nove še potem, ko smo jih nosili že več let.

Danes se dobi že zelo poceni dobro poletno blago. V prvi vrsti je paziti na dobro barvo, ki mora izdržati sonce, temeljito pranje, pa tudi kuhanje pri pranju, če je blago iz bombaža. Zato ne kupujemo več tkanin, ki so barvane s slabo barvo, ker je denar zanje precej zavržen. Boljše je, da v takem primeru potrpiamo s starim, ki nam

še toliko odleže, kot slabo novo blago. Preden se odločimo za nakup, moramo poizvedeti, če je barva tkanine res trdna, v koliko se blago uskoči pri prvem (ali še nadaljnem) pranju, in če se ne mečka preveč. Ako vse to upoštevamo, gotovo dobro kupimo.

Na kaj pa je paziti pri pranju in likanju? Dobro bombažasto blago, zanesljivo pobarvano, brez skrbi peremo, pa tudi kuhamo. Znano je že, da barvastih tkanin ne namakamo čez noč kakor belo blago, ampak jih namočimo le malo in takoj dokončno in do čistega izplaknemo. Ne smemo pa puščati mokrih in zvitih skupaj, ampak damo vse takoj sušiti. Ne sušimo pa na soncu, temveč v senči, sicer tkanino prav po nepotrebnem izpostavljamo sončnim žarkom. Prav dobro pa osušimo oprano obleko tudi takole: Ko smo jo oprali in splaknili, jo razprostremo takoj v veliko brisačo ali rjuho, jo zavijemo vanjo ter stiskamo in gnetemo toliko časa, da spravimo iz nje skoraj vso vodo in je blago samo še vlažno in ravno primerno za likanje.

Pri vsakem novem blagu lahko opazujemo, da lepo trdno stoji. Ta trdnost ali apretura se pa pri pranju več ali manj izgubi, blago postane cunjasto in ne pade več lepo. Tako tkanino moramo popraviti s tem, da jo poškrbimo. Ne smemo pa poškrbiti preveč, ampak le toliko, da je blago videti kakor novo. Seveda se dobe tudi že tkanine, ki svojo trdnost stalno obdržijo. S svilo je treba ravnati previdnejše, ker je veliko bolj občutljiva kakor bombaž. Operemo jo bolj narahlo v mlačni milnici ter bolj stiskamo kakor menčamo. Zadnji vodi za izplakovanje pridenemo malo kisa, da se barve ožive. To velja tudi za vse druge vrste poletnega blaga. Sušimo tako, kakor smo ravnokar povedali. Svile, posebno umetne, ne smemo likati s prevročim likalnikom. Ravno tako moramo paziti pri pranju in likanju barvastih nogavic.

Predn poletne obleke spravimo za dolgo hladno dobo, jih moramo prav skrbno oprati in shraniti nepoškrbljene. Bele obleke zavijamo v pomodreno (plavljeno) belo blago, da ne postanejo rumene. Š. Humek.

KUHINJA

Poletna juha. Pest stročjega fižola oznažim, operem in narežem na male poševne kosčke, korenček ostržem, operem, mu izločim sredino in ga na kocke zrežem, zeleno in rumeno kolerabo zrežem tudi na kocke, ohrovtoya peresa in salatne glavice zrežem na rezance. Vse te zelenjave pražim pol ure na surovem maslu. Potem jih zalijem s kropom ali z juho, osolim in kuham tako dolgo, da je vsa zelenjava zmehčana. Na tako juho zakuham vlite rezance.

Pražene kumare. Suho slanino zrežem na najhne kocke in jo v kozici razbelim. V zabeljeno slanino vržem žlico moke in jo med mešanjem pustim zarumeneti. V tako napravljeno prežganje denem počite in ožete kumare, prilijem nekaj žlic kisa in pridenem ščep popra. Pokrito jed pražim toliko časa, da so kumare mehke. Preden dam jed na mizo, ji pridenem nekaj kuhanih in na rezine zrezanih krompirjev.

Jabolčni zvitek. Testo napravim iz 25 dkg moke, 12 dkg surovega masla, 7 dkg sladkorja, 1 jajca, 6 žlic smetane, primerno soli in zavitek pecilnega praška. Dobro pogneteno testo pustim pol ure stati, na kar ga razvaljam za pol prsta na debelo. Pol

kilograma jabolk olupim in zrežem na ribežnu kot kisló repo. Jabolka naložim po sredi testa, potresem s sladkorjem, s pestjo rozin s cimetom in z limoninimi lupinicami. Testo zavijem od obeh strani, denem na pekačo, pomožem z jajcem in pečem dobre pol ure v precej vroči pečici. Pečenino zrežem na kose, potresem s sladkorjem in dam na mizo.

Shranjene narezane kumare. Kumare olupim in skrhljam. Skrhljane dobro nasolim. Nasoljene pustim dve uri stati. Potem jih stresem na rešeto, da se dobro odtečejo. Na rešetu jih pustim 24 ur. Velike kozarce lepo zbrizem in nalagam menjaje kumare in na rezine zrezano čebulo. Plast kumar naj bo tri prste debela, plast čebule pa le tolika, da so kumare z njo pokrite. Ko je posoda polna, jo nalijem s prekubanim in ohlajenim močnim kisom. Steklenice dobro zavežem s pergamentnim papirjem in spravim na suh prostor. Tako napravljene kumare ostanejo dolgo časa sveže. Za jed so dobre surove s prdatkom olja in kumne. Pa tudi gorke kot omaka so zelo pripo- ročljive.

GOSPODARSKE VESTI

DENAR

g Vrednost denarja. V Ljubljani so na borzi dosegle tuje valute sledečo najvišjo ceno: 1 dolar 43.43 din, 1 holandski goldinar 24.08 din, 1 nemška marka 17.58 din, 1 belgijski belg 7.35 din, 1 švicarski frank 10 din, 1 angleški funt 218 din, 1 francoski frank 1.64 din, 1 češka krona 1.52 din, 1 italijanska lira 2.30 din, 1 avstrijski šiling 8.50 din.

ŽIVINA

g Mariborski sejem 10. avgusta. Prignanih je bilo 16 konj, 12 bikov, 170 volov, 487 krav in 29 telet, skupaj 714 kosov. Cene so bile: debeli voli kg žive teže od 4.50 do 5.75 din, poldebili voli kg žive teže od 3.75 do 4.90 din, plemenski voli kg žive teže od 3.40 do 4.75 din, biki za klanje kg žive teže od 3.30 do 3.50 din, klavne krave debele kg žive teže od 3.70 do 4.75 din, plemenske krave kg žive teže 3.15 do 3.80 din, krave klobasarice kg žive teže od 2.15 do 3.50 din, molzne krave kg žive teže 3.25 do 3.60 din, breje krave kg žive teže od 3 do 3.50 din, mlada živina kg žive teže od 3.50 do 4.75 din, teleta kg žive teže od 4 do 5.50 din. Prodanih je bilo 423 kosov. — Cene mesu: volovsko meso I. vrste kg 10—12 din, volovsko meso II. vrste kg 8—10 din, meso bikov, krav in telic kg 6—12 din, telečje meso I. vrste kg 10—12 din, telečje meso II. vrste kg 8—10 din, svinjsko meso, sveže, kg 10 do 14 din.

RAZNO

g Hmelj zori. Po preje pretežno deževnem vremenu je zadnji teden nastopila vprav huda vročina. Préhod cveta v kobule in zorenje le-teh sedaj hitro napreduje in se zlasti glede teže in barve pričakuje polnovredni pridelek. V posameznih, predčasno zrelih nasadih, so zadnje dni že pričeli obiranje, dočim se je pričelo splošno obiranje v ponedeljek 16. avgusta. Stanje nasadov se je zadnji čas marsikje vidno popravilo. Zlasti v pozno obrezanih nasadih, ki so večinoma prav obilo cveteli, je ves cvet prešel v kobule. Rastlina je v splošnem popolnoma zdrava in se o peronospori najdejo komaj sledovi, ker so hmeljarji ponovno in izdatno zaščitno škropili. Zaradi silne vročine, ki traja že od začetka tedna, se pojavlja v su-

hih in bolj peščenih legah bakreni palež. Proti temu pojavu pa so hmeljarji takoj začeli odločno borbo in škode obrambno s primernimi sredstvi. Zaradi vidnega izboljšanja nasadov v zadnjem času in brez dvoma izdatne težine letošnjega blaga se računa, da bo letošnji pridelek znašal kakih 20.000 stotov.

g Najdišče železne rude v Slavoniji. »Jutarnji list« poroča iz Slavonskega Broda, da bi se imel v kratkem odpreti rudnik železne rude v Dilj gori poleg vasi Oriovčici. Ruda vsebuje 69% železa, 12 bakra, 6 srebra, 3 aluminija in 2% cinka. (Op. uredništva: Vprašanje je, če so zaloge tako velike, da se izplača eksploatacija v večjem obsegu.)

g Letina konoplje v naši državi. Pričakujejo, da bo letošnji pridelek konoplje v naši državi za 25% manjši kot je bil lani.

g Žitni trg. Položaj na žitnem trgu je nadalje neizpremenjen po znižanju Prizadovih cen. Tudi promet v žitu je slab, ker je vse rezervirano in pričakujejo nekateri še znatnejše znižanje cen z ozirom na slabo tendenco inozemskih tržišč. Tudi zasebni promet v pšenici se razvija na podlagi Prizadovih cen. Moka stane po kakovosti 270 do 285. Koruza notira 92 ter jo znatno izvažajo v Italijo. Naš notranji trg pa zelo malo konzumira, ker ima na razpolago za prehrano dovolj drugih predmetov.

g »Slovenski mlekarški list« št. 8 je z ozirom na mednarodni kongres za mlekarstvo, ki bo od 22. do 29. t. m. v Berlinu, posvečen mlekarstvu po svetu. Prinaša prav zanimive članke o mlekarstvu na Češkem, v Švici, v Italiji, prav lepo ilustrirane članke o Danski in Holandski, ki so jih prispevali domači strokovnjaki. Nadalje prinaša originalen članek o nemškem mlekarstvu, ki ga je za »Slovenski mlekarški list« napisal g. Walter Claus, generalni tajnik mednarodnega mlekarškega kongresa ter originalen članek o mlekarstvu v Avstriji, ki ga je napisal tajnik avstrijskega mlekarškega združenja. Kratek a jedrnat uvodnik zaključuje z željo, da bi tudi naša država pričela mlekarstvo tako pospeševati kot to delajo druge države. »Slovenski mlekarški list« izdaja Zveza mlekarških združenj v Ljubljani, Sehlenburgova 7-II. ter stane za celo leto 18 din, oziroma 12 din ako se ga naroči pod skupnim naslovom (zadruga, društva i. dr.) najmanj 10 izvodov.

PRAVNI NASVETI

Dogovor ob prevzemu posestva. I. B. S. — Kupili ste posestvo z vžitkarji. Pismo ste napravili pri notarju. Doma ste se pa še pred tremi pričami dogovorili, katere premičnine na posestvu so last enega ali drugega vžitkarja, oziroma prodajalca in, vsled nakupa, vaše. Ta dogovor ste napisali in vsi prigadeti so se v znak soglasja podpisali. Sedaj se pa vžitkarji lastijo raznih predmetov, češ, da so to nekoč sami kupili, da tega niso izročili sinu in da medsebojni sporazum nič ne velja. — Dogovor, ki ste ga z vžitkarji sklenili glede premičnin ob nakupu posestva, je obvezen za vas in tudi za vžitkarje. Dotlej je morda res bilo sporno, kateri predmeti so bili last prodajalca in kateri last vžitkarjev. S sklenjenim sporazumom pa ste se medseboj poravnali in sporazumno določili lastnino posameznih premičnin: Sivalni stroj, ki je bil kupljen z denarjem prodajalčeve žene, je bil vam prodan s posestvom vred in si ga ne more več lastiti oče prodajalčev kot vžitkar.

Plačilo dolga. I. B. S. — Nekemu ste dolžni vsoto denarja. Dogovorili ste se z upnikom, da vas ne bo terjal za celo plačilo naenkrat, ampak da mu boste dolg plačevali v obrokih in sicer toliko, kolikor boste zmogli z dohodki posestva. Upnik se je sedaj premislil in zahteva takojšnje plačilo celega dolga. — Dogovor z upnikom, da mu boste vrnil dolg v obrokih, je obvezen za oboja in se ne da enostransko spremeniti. Plačajte dolg v dogovorjenih obrokih. Če ne bi pravočasno plačali obroka, vas bo smel upnik tožiti na plačilo. Če bi vas pa sedaj tožili, boste lahko uspešno ugovarjali, da dolg še ni zapadel v plačilo, ker so bili dogovorjeni obroki.

Meja v gozdu. M. L. G. J. — Imate gozd, ki meji na tri gospodarje. Vsi mejaši ste se sporazumeli, da vam zemljemerec izmeri parcele. Takrat se je izkazalo, da uživa sosed precejšnji del vašega gozda. Sosed pa od tega dela ni hotel odstopiti. Zato ste ga tožili. Tožbo ste izgubili, ker je sosed dokazal, da uživa ta del gozda že 30 let. Mejaš je sedaj umrl. Vprašate, če imajo tudi njegovi nasledniki pravico do uživanja tega dela gozda ali ne. — Vse pravice, ki jih je imel mejaš, preidejo po njegovi smrti na njegove pravne naslednike. Dedič, ki bo prevzel posestvo pok. mejaša, bo s tem prevzel tudi pravico do uživanja tistega dela gozda, ki jo je priposestvoval že pokojni. Iz tega primera že lahko vsak vidi, da je pri mejah odločilno dejansko uživanje spornega sveta, ne pa mapna meja. Mapna meja bi se lahko uveljavljala le v onih spornih slučajih, če niti eden ali drugi mejaš ne bi mogla dokazati, kdo je sporni svet v zadnjih

letih užival (sekal drva, kosil in grabil stele itd.).

Prepis kupljene parcele. F. L. — Odvetnik, ki vam je napravil kupno pogodbo, je dolžan, da čim prej vložil predlog na prepis. Dokler parcela ni prepisana, se lahko prodajalčevi upniki na njo vknjižijo. Od kedaj naprej ste dolžni plačevati davke in druge pristojbine od kupljene parcele, je gotovo razvidno iz pogodbe. Vprašajte vendar o tem svojega odvetnika.

Spor radi meje v gozdu. A. O. — Sosedov sin je odstranil mejnike, ker sosed sili čez mejo v vaše. Ovdčili ste ga orožnikom, sodnik vam je pa svetoval, da vložite civilno tožbo. Ker ste posekali smreke, ki so rastle ob meji na vašem svetu, vas je sosed tožil. Uživali ste ta svet že nad 30 let. Vprašate, kako bo s tožbo. — Težko vam je svetovati, ker vidimo, da ne poslušate nasvetov strokovnjakov. Sodnik vam je gotovo razložil, zakaj je potrebna tožba z vaše strani, pa ga niste poslušali, ampak ste šli posekat smreke na spornem svetu. Ne moremo proročevati, kakšen bo izid pravde. Odvišen je pač od dokazov za eno in drugo trditev strank. V primeru lastniške tožbe bo zmagal tisti, ki se mu bo posrečil dokaz, da nad 30 let uživa sporni svet. Vsekakor se boste spretneje pravedali, ako vzamete zastopnika. Večkrat izgubi stranka, ki je pravica na njeni strani, ki pa je vsled nespretnosti ne zna uveljaviti.

Železniška prometna šola. S. O. — Vprašate, kako bi prišli v železniško prometno šolo. Dopršli ste šest razredov gimnazije. — S šestimi razredi gimnazije vas ne bodo sprejeli v železniško prometno šolo v Beogradu. Sprejemali se bodo le prosilci, ki so naši državljani, ki so dovršili najmanj sedem razredov gimnazije ali njej enake šole, ki so telesno in duševno zdravi, ki niso mlajši od 18 let in ne starejši od 21 let; če so odslužili vojaški rok, ne smejo biti starejši od 25 let; daljnji pogoj za sprejem je, da imajo prosilci odobritev staršev odnosno varuhov, če so mladoletni, da so lepega vedenja in da položje sprejemni izpit.

Zavarujte sadovnjake pred divjačino. P. K. — Pisali smo že, da mora lovski upravilčene povrniti škodo, ki jo divjačina napravi po sadovnjakih, hišnih vrtovih in drevesnicah in na posameznem mladem sadnem drevju, samo takrat, ako se dokaže, da je bilo storjeno vse, s čimer umen gospodar praviloma zavaruje take nasade. Smatra se, da so vrtovi in drevesnice pravilno zavarovani, ako so ograjeni z dva metra visokimi ograjami. Mlada sadna drevesa je treba oviti do najmanj 1 m 50 cm visoko s slamo ali jih obdati z žičnimi koški ali z lesenimi krajniki. Le če gospodar vse to stori ali na drug enako učinkovit način zavaruje svoje vrtove, pa mu divjačina vseeno napravi škodo, more upati na odškodnino.